

S papežem Františkem o mši svaté

Skripta
pro společenství rodin a seniorů 2019

Centrum pro rodinný život Olomouc

„Poklad svého spojení s Kristem nosíme v hliněných nádobách
a neustále se potřebujeme vracet k svatému oltáři, dokud neokusíme
v plnosti blaženou účast na Beránkově svatební hostině v ráji.“

Papež František

.....

Skripta pro společenství rodin a seniorů 2019

Vydalo Centrum pro rodinný život, z. s. Olomouc

Zpracovala: Marcela Řezníčková a kolektiv CPRŽ Olomouc podle katechezí
papeže Františka o mši svaté (listopad 2017 – duben 2018)

Grafická úprava: Petra Ambrosová

Určeno pro vnitřní potřebu. Neprodejně.

Obsah

Úvod	4
Praktický návod k dobrému použití skript	5
Setkání první: Mše je modlitba	6
Setkání druhé: Mše je památka Kristova velikonočního tajemství	10
Setkání třetí: Úkon kajícnosti, Sláva na výsostech Bohu a vstupní modlitba	13
Setkání čtvrté: Bohoslužba slova, dialog mezi Bohem a Jeho lidem	17
Setkání páté: Bohoslužba slova - evangelium a homilie	20
Setkání šesté: Bohoslužba slova - vyznání víry a přímluvy	23
Setkání sedmé: Slavení eucharistie - eucharistická modlitba	26
Setkání osmé: Slavení eucharistie - Otčenáš a lámání chleba	29
Setkání deváté: Slavení eucharistie - přijímání	33
Setkání desáté: Závěrečné obřady mše	36
Závěr	38

Úvod

Účelem tohoto cyklu materiálů pro společenství i jednotlivce, který pro tento rok nabízíme, je růst v poznání obrovského daru, který nám Bůh dává ve mši svaté.

Obsah textů tvoří z velké části katecheze, které papež František věnoval mši svaté a jejím jednotlivým částem. Místy je text doplněn návrhy, jak lze papežova slova přenést jednotlivým účastníkům mše i do rodin. Odkaz na samotné promluvy papeže, které se uskutečnily v období od listopadu 2017 do dubna 2018, najdete v poznámkách pod čarou v úvodu každého tématu.

Hned na začátku nám papež připomíná značný počet křesťanů, kteří v různých částech světa během dvoutisíciletých dějin podstoupili smrt při obraně eucharistie a dodnes riskují život, aby se mohli účastnit nedělní mše. Roku 304 během Diokleciánova pronásledování byla skupinka křesťanů na severu Afriky přistižena v jednom domě při slavení mše a všichni byli uvězněni. Římský prokonzul se jich při výslechu tázal, proč tak jednali, když věděli, že je to absolutně zakázáno. A oni odpověděli: „Bez neděle nemůžeme žít“, to znamená: nemůžeme-li slavit eucharistii, nemůžeme žít; náš křesťanský život by odumřel.

Křesťané ze severní Afriky byli zabiti, protože slavili eucharistii. Zanechali svědectví, že je možné zřeknout se pozemského života kvůli eucharistii, neboť ta nám skýtá věčný život tím, že nám dává podíl na Kristově vítězství nad smrtí.

Je opravdu životně důležité, abychom v sobě podněcovali touhu k porozumění velikosti víry a kráse setkání s Kristem. Jinak pro nás mše svatá zůstane mrtvou povinností, pro některé až obtížnou a nepřijemnou.

Z vlastních zkušeností asi víme, že největším nepřítelem všech hodnot a vztahů je nevědomost, zevšednění a bezduché opakování, které vedou k únavě a ztrátě důvodů hledat způsoby, jak být aktivně přítomni. Pak je snadné nechat se odradit např. potížemi s dětmi, fyzickými obtížemi a špatnou dostupností kostela, knězem, který nám nepadl do oka, varhaníkem, či kostelníkem, nebo kýmkoliv, s kým se v kostele potkáme. Když ztrácíme proč, vyrojí se plno proti.

Pokusme se nyní položit si pár jednoduchých otázek. Proč se například dělá znamení kříže a úkon kajícnosti na začátku mše? A proč jsou ve mši čtení? Proč se v neděli čtou tři a ostatní dny dvě čtení? Proč se čtou a jaký to má smysl? Anebo proč kněz, který slouží mši, říká: „Vzhůru srdce!“ a podobně.

Nechme se tedy pozvat svatým otcem Františkem k otevřené účasti na mši svaté a k jejímu lepšímu pochopení a prožití.

Praktický návod k dobrému použití skript

Již opakovaně vydáváme skripta společně jak pro společenství rodin, tak i pro společenství seniorů. Potvrzuje se naše přesvědčení, že mnohé životní zkušenosti a hledání máme společné, a proto oslovují obě skupiny. Otázky k reflexi se dotýkají manželského života, života seniorů a někdy i obou zároveň. Bude jen na uživatelích, které otázky si vyberou, se kterými budou pracovat.

Jak se skripty zacházet, jak je užívat, bude na každém společenství či jednotlivci. Záleží na tom, co mu bude nejlépe sedět a co bude vyhovovat podmínkám společenství (časovým možnostem, otevřenosti, jaká ve společenství panuje apod.). Je na vás, jestli si budete číst společně text na společenství nebo si jej přečtete předem a na společenství se už podělíte o to, čím vás tato kapitola oslovila a proč. Bude záležet i na vašich potřebách, které z otázek k inspiraci a zamyšlení použijete pro osobní reflexi nebo dialog v manželském páru, a které vás naopak budou inspirovat pro společné sdílení se ve společenství.

Stejně to bude i se závěrečnou modlitbou, tu volte podle vašich zvyklostí, co je vám bližší. Jestli to bude již formulovaná modlitba, která je v závěru jednotlivých textů, nebo si raději vyberete modlitbu vlastními slovy, která bude inspirována podněty k zamyšlení, či současnou vaší situací, nebo si uděláte vlastní originální kombinaci nabízeného, případně ještě doplněnou vašim vlastním modlitebním prvkem (písní, desátkem, růžencem), je na každém společenství či uživateli.

Přijali jsme pozvání papeže obrátit se k „srdci“ církve, kterým je mše svatá. Pro nás, křesťany, je důležité dobře rozumět hodnotě a významu mše svaté, abychom plněji žili svůj vztah s Bohem.

Ježíš svým učedníkům řekl: „Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.“ (Jan 6,53-54)

Eucharistie je podivuhodná událost, ve které se zpřítomňuje Ježíš Kristus, náš život. Účast na mši „je opakovaným prožitím umučení a výkupné smrti Páně“. Je to teofanie²: Pán se zpřítomňuje na oltáři, aby se obětoval Otci ke spáse světa. Pán je tam s námi přítomen. Častokrát však přicházíme, a zatímco kněz slouží eucharistii, díváme se kolem a bavíme se mezi sebou. (...) Kdyby na mši přišel někdo, kdo je ve světě nebo nám velmi důležitý, určitě bychom se k němu všichni chtěli přiblížit a pozdravit jej. Papež nás vybízí: „Když jdeš na mši, je tam Pán! A ty jsi roztěkaný a bloumáš“. Tam je Pán! Na to musíme myslet. Někdo řekne: „Otče, ale mše jsou nudné.“ - Co říkáš? Že Pán je nudný? – „Ne, ne mše. Kněží.“ – „Kněží ať se obrátí, ale Pán tam je!“ - Jasně? Nezapomeňte. Účast na mši je „opakované prožití umučení a výkupné smrti Páně“.³

Účast rodičů na mši ovlivňují děti, které mají. I v nich je Kristus a je dobré opakovaně hledat, jak jim i sobě pomoci ke zprostředkování setkávání s živým Bohem, nevzdávat to, i když je to obtížné. Při stálém hledání řešení je potřeba někdy i přijmout, že pro Krista (v dítěti) se vzdálím (myšlenkami nebo i fyzicky) od Krista, který přichází ve mši svaté. Vždyť Jemu nejde o můj vzorný výkon, ale o hledající srdce, které se snaží znovu a znovu být s Ním.

Obdobné je to, když někoho při mši trápí fyzické bolesti nebo překážky (zhoršený sluch apod.). Je dobré hledat, jestli jde situaci nějak řešit, např. změnou lavice, která je blíže, kde je lepší sezení, klekátko. Trvat na svých „vysezených“ místech, kde naše rodina sedávala, není vždy ideální. Vždyť jde o životně důležité setkání! Někdy nás nemoc přinutí přijmout variantu, účastnit se mše svaté pomocí rozhlasu nebo televize. I zde je dobré se na toto setkání dobře připravit, abych neodbíhal/a a snažil/a se potkat co nejlépe s Pánem.

Pokusme se nyní položit si jednoduché otázky:

Proč se dělá znamení kříže a úkon kajícího na začátku mše?

Viděli jste, jak se děti žehnají znamením kříže? Nevíte, co dělají, zda znamením kříže nebo nějaký obrázek. Je třeba děti naučit správně se žehnat znamením kříže. Tak začíná mše, tak začíná život, tak začíná den. To znamená, že jsme vykoupeni Pánovým křížem. Podívejte se na děti (vnoučata) a naučte je dělat správně znamení kříže.

¹ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=26708> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra, 15. 11. 2017)

² Teofanie (z řeckého (ή) θεοφάνεια theophaneia, znamenající zjevení božstva), zastarale také theofanie, je název pro setkání člověka s Bohem

³ Homilie při mši v kapli Domu sv. Marty, 10. února 2014

Kněz, který slouží mši, říká: „Vzhůru srdce!“ a neříká: „Vzhůru mobily, pořádku si fotografie!“ Papež se svěřuje s tím, že jej velice zarmucuje, když na náměstí anebo v bazilice slouží mši svatou a vidí tu spoustu mobilů v rukou nejenom věřících laiků, ale i kněží a biskupů.

Říká: Mše není divadlo, je to cesta vstříc umučení a zmrtvýchvstání Páně. Proto kněz říká: „Vzhůru srdce!“ Pamatujte tedy - žádné mobily!

Je důležité vrátit se k základům, znovuobjevit, co je podstatné, skrze to, čeho se dotýkáme a co vidíme ve slavení svátostí. Žádost svatého apoštola Tomáše uvidět a dotknout se ran po hřebech v Ježíšově těle (srov. Jan 20,25) je touha mít možnost se nějak „dotknout“ Boha, abychom uvěřili. To, o čem žádal svatý Tomáš, potřebujeme my všichni - vidět a dotknout se, abychom Jej mohli uznat. Svátosti vycházejí vstříc tomuto lidskému požadavku. Svátosti, a zejména slavení eucharistie, jsou znamením Boží lásky, přednostní cesty na setkání s Ním. Mše je modlitbou, dokonce tou nejvznešenější, nejvelebnější a zároveň „nejkonkrétnější“ modlitbou. Je setkáním lásky s Bohem skrze Jeho Slovo a skrze Ježíšovo Tělo a Krev. Je to setkání s Pánem.

Co je vlastně modlitba?

Je to především dialog, osobní vztah s Bohem. Člověk byl stvořen jako bytost, která má osobní vztah s Bohem a realizuje se plně pouze v setkání se svým Stvořitelem. Cesta života vede vstříc definitivnímu setkání s Pánem.

Modlit se znamená také - jako v každém opravdovém dialogu - umět setrvat v mlčeni. V dialozích existují momenty mlčení, společného ztišení s Ježíšem. Jdeme-li však na mši a přijdeme možná o pár minut dříve, začneme klábosit s někým, kdo je vedle nás. Není to však chvíle ke klábosení. Je to chvíle ke ztišení, abychom se nachystali k dialogu. Je to chvíle k usebrání srdce, abychom se připravili na setkání s Ježíšem. Mlčení je velice důležité. Jdeme na setkání s Pánem a mlčení nás připravuje a provází. Zůstávejme mlčky s Ježíšem a z tajemného Božího mlčení vyplyne Jeho Slovo, které zazní v našem srdci. Samotný Ježíš nás učí, že je reálně možné „přebývat“ s Otcem a dává to najevo svojí modlitbou. Evangelia nám ukazují Ježíše, jak se odebrává do ústraní, aby se modlil, a učedníci, kteří pozorují tento Jeho důvěrný vztah s Otcem, pocítí přání mít v něm účast a žádají: „Pane, nauč nás modlit se.“ (Lk 11,1) Ježíš odpovídá, že první nezbytností modlitby je umět říci „Otče“. Dejme si pozor: nejsem-li schopen říci Bohu „Otče“, nejsem schopen se modlit. Musíme se naučit říkat „Otče“, to znamená stanout v Jeho přítomnosti se synovskou důvěrou. Abychom se to naučili, je třeba pokorně uznat, že potřebujeme poučení a jednoduše říci: Pane, nauč mne modlit se.

Kristus, když povolává svoje učedníky, volá je, aby byli s Ním. Toto je tedy největší milost: můžeme zakoušet, že mše, eucharistie, je výsostným momentem přebývání s Ježíšem a skrze Něho s Bohem a s bratřími.

První dispozicí je být pokorní a uznat, že jsme dětmi; spočinout v Otci a důvěřovat Mu. Ke vstupu do nebeského království je nezbytné být maličká jako děti. V tom smyslu, že děti dovedou důvěřovat, vědí, že se někdo stará o ně, o to, co budou

jít, co si obléknu, a tak dále (srov. Mt 6,25-32). Toto je počáteční postoj: důvěřovat a svěřovat se jako děti rodičům; vědět, že Bůh na tebe pamatuje, pečuje o tebe, o mne a o všechny.

Druhou dispozicí, která je také vlastní dětem, je ochota nechat se překvapit. Dítě neustále klade tisíce otázek, protože touží objevit svět. Diví se dokonce maličkostem, protože všechno považuje za nové. Pro vstup do nebeského království je nezbytné umět žasnout. Zeptejme se: necháváme se v našem vztahu s Pánem, v modlitbě udivit anebo myslíme, že modlit se znamená mluvit k Bohu, jako to dělají papoušci? Nikoli, znamená to svěřit se, otevřít srdce a nechat se udivit. Necháváme se překvapit Bohem, který je vždycky Bohem úžasu? Setkání s Pánem je totiž vždycky živé, nikoli muzeální. Je to živé setkání, a my přicházíme na mši, nikoli do muzea. Jdeme na živé setkání s Pánem.

V evangeliu je řeč o Nikodémovi (srov. Jan 3,1-21), starším muži, který byl v Izraeli autoritou. Přichází za Ježíšem, aby Jej poznal. Pán k němu promlouvá o nezbytnosti „znovu se narodit“ (srov. verš 3). Co to znamená? Je možné narodit se znovu? Žít znovu s chutí, radostí a úžasem? Lze to i tvář v tvář tolika tragédiím? To je základní otázka naší víry a touha každého věřícího. Touha narodit se znovu, znovu se začít radovat. Máme tuto touhu? Přeje si každý z nás, aby se znovu narodil a setkal s Pánem? Opravdu je možné snadno ji ztratit, protože v důsledku mnoha aktivit a plánů, které chceme uskutečnit, nám nakonec zůstává málo času a ztrácíme ze zřetele základ: život svého srdce, svůj duchovní život, kterým je setkání s Pánem v modlitbě. Toto je aktuální pro každého, ať už jsme rodiče malých dětí, lidé řešící náročné povinnosti, nebo ti, kteří žijí „třetí třetinu“ svého života.

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si o nich manželé společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

Životy a někdy i smrt mnohých svědků víry nás vybízí, abychom si každý z nás odpověděli na otázku:

- 1)** *Co pro mne osobně (pro mou rodinu) znamená účast na mešní oběti a přistupování k Pánovu stolu?*
- 2)** *Hledáme i opakovaně, v různě změněných podmínkách našich životů (např. malé děti, dospívající děti v rodině, nemoc, obtíže spojené se stářím atd.) onen pramen „živé vody“, který tryská do života věčného a přetváří náš světský život v duchovní oběť chvály a díkůvzdání a vytváří z nás jedno tělo s Kristem?*
- 3)** *Necháváme se v našem vztahu s Pánem, v modlitbě udivit anebo myslíme, že modlit se znamená mluvit k Bohu, jako to dělají papoušci?*
- 4)** *Co můžu udělat pro to, aby, když jdu na mši svatou, šlo z mé strany o živé setkání s Pánem? Abychom se účastnili „živého aktuálního přenosu“, a mše pro nás nebyla opakovanou „muzeální reprízou“?*

Při modlitbě vlastními slovy svěřme sebe i své blízké do otcovské Boží ochrany, aby nám dobrý Otec pomáhal nacházet správné cesty k prožívání mše svaté.

Modlitba

Dobrý Bože, děkujeme Ti, že máme každý den možnost setkat se s Tebou při mši svaté – ve Tvém Slově a přijmout Tě v Eucharistii. Prosíme Tě, ať vědomí toho, že mše svatá je vrcholem dne, přejde také do našeho plného prožívání mešní oběti. Ať nejdeme „do kostela“, ale na setkání s Tebou – naším Bohem. Prosíme, ať všechna slova modliteb pronášíme s plným vědomím, abychom je jen neodříkávali. A když nám v plném prožívání mše svaté, či v účasti na ní, brání vnější či vnitřní okolnosti, dej, ať to dokážeme s pokorou přijmout a zároveň Ti to odevzdat jako dar. Prosíme, ať se nám daří prožívat v každém dni chvíle, kdy můžeme mlčet a naslouchat, jak a skrze koho, co k nám promlouváš. Prosíme o větší touhu po Tobě. Amen.

Setkání druhé: Mše je památka Kristova velikonočního tajemství⁴

Položme si otázku: **Co je podstatou mše?**

Mše je památkou Kristova velikonočního tajemství. Je to možnost podílet se na Jeho vítězství nad smrtí a hříchem, dává plný smysl našemu životu.

Podívejme se nejdříve na biblický význam „památky“. Ta „není pouze vzpomínkou na minulé události, ale jistým způsobem je zpřítomňuje a aktualizuje. Právě tak chápe Izrael své vysvobození z Egypta: kdykoliv se slaví Velikonoce, zpřítomňují se ve vědomí věřících události exodu (odchodu z Egypta), aby s nimi srovnali svůj život“.

Pán Ježíš se kvůli nám stal lámaným chlebem a zahrnuje nás veškerým svým milosrdenstvím a láskou, jako to učinil na kříži, aby tak obnovil naše srdce, naše bytí a náš způsob vztahování se k Němu a k bratřím.

Možná nejsme zvyklí, aby nás někdo zahrnoval láskou a milosrdenstvím, podvědomě jsme přistoupili na „něco za něco“ a že tedy nic není jen tak. Proto někdy nevidíme, nepřipouštíme si, jak moc nás Bůh miluje a bráníme se Jeho pozváním různými rafinovanými způsoby. Například máme moc povinností a starostí, které jsou důležitější, a nemáme na takové věci čas, nebo si chceme vše zasloužit a neexistuje, aby nám někdo (ani Bůh), jen tak něco dal. Zabrzděme, vždyť jde o náš život.

Účastnit se mše, zejména v neděli, znamená mít podíl na vítězství Vzkříšeného, být osvíceni Jeho světlem a prostoupeni Jeho žářem. Slavením eucharistie nám Duch svatý dává účast na božském životě, který je schopen proměnit celou naši smrtelnou bytost.

Ať už žiji jakoukoliv svou životní etapu a prožívám různé bolesti a ztráty, vím, že opravdu jsem ve „vítězném týmu“, a nic na tom nemění ani to, co mne právě v současné chvíli tíží (zdraví, starosti s dětmi, problémy v práci, bolest z odchodu blízkého člověka a podobně). Nechme se tedy prostoupit Jeho žářem a světlem, aby se i druzí mohli u nás „ohřát“, najít kousíček světla v různých svých temnotách. Pomůže jim tak častokrát víc, než naše sebelépe myšlené „Pst!“ při mši svaté, ztrápené obličeje, když se musíme dívat, co druzí vyvádějí, místo aby..., nebo sebelepší moudré nevyžádané rady.

Ježíš ve svém přechodu ze smrti do života, z času do věčnosti přitahuje také nás, abychom spolu s Ním konali Paschu. Ve mši se koná Pascha. Ve mši jsme se zabitým a vzkříšeným Ježíšem, který nás táhne kupředu, do života věčného. Ve mši se s Ním sjednocujeme, ba dokonce Kristus žije v nás a my žijeme v Něm.

Jeho krev nás totiž vysvobozuje ze smrti a ze strachu před smrtí. Osvobozuje nás z nadvlády nejenom fyzické, ale duchovní smrti, jíž je zlo, hřích, který nás strhává

⁴ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=26752> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra, 22. 11. 2017)

pokaždé, když se stáváme obětí hříchu svého či někoho druhého. Tehdy je náš život kontaminován, přichází o krásu, ztrácí smysl a uvadá. Avšak Kristus nám znovu dává život; Kristus je plnost života, a když se utkal se smrtí, navždy ji zničil.

To je důležité, i když žijeme ve světě, který přechází různě z letního na zimní čas, vyznává jiné než Boží hodnoty a zlehčuje hřích a jeho důsledky, uvědomit si, že s Kristem jsme vtahováni do věčného času, že žádný náš hřích není imunní proti síle Boží lásky, když budu mít odvalu Mu jej přinést. Prosme o pomoc, abychom s Ním více počítali a více Mu důvěřovali.

Kristova Pascha je definitivním vítězstvím nad smrtí, protože On proměnil svoji smrt na svrchovaný skutek lásky. Zemřel z lásky! A v eucharistii nám tuto svoji velikonoční, vítěznou lásku chce dát. Přijmeme-li ji vírou, můžeme také milovat Boha a bližního doopravdy, můžeme milovat, jako On miloval nás.

Pokud je ve mně Kristova láska, mohu se plně darovat druhému ve vnitřní jistotě, že, i kdyby mne druhý měl zranit, nezemřu; jinak bych se musel bránit. Jedině zakoušíme-li tuto Kristovu moc - moc Jeho lásky - jsme opravdu svobodní beze strachu se odevzdat.

Asi každý z nás, když se podívá do svého života, nalezne různá zranění, která nám udělali lidé, kterým jsme důvěřovali. Pokud žijeme ve vztazích s lidmi, nemůžeme se těmto zraněním vyhnout. Neutíkejme do izolací a neschovávejme se před druhými, aby se nás už nikdy nemohli dotknout. Bůh nám nabízí jiné, lepší řešení, a když se s Ním budeme opravdu potkávat na mši svaté, najdeme potřebnou sílu i svobodu pro důležité vztahy v rodinách i ve svém okolí. Zkus se zastavit a říct si, je opravdu tak nereálné, abych byl na mši častěji? Pokud máme malé děti, můžeme se doma domluvit, aby na „dostaveníčko“ s Pánem mohl zajít třeba jednou za měsíc nebo v týdně někdo z nás sám a nesl tam nejen sebe, ale i celou svou rodinu. Neuvidíme hned zázraky, jde o postupný proces, jen věřit :-). Dobré je jít na mši třeba jen s jedním dítětem, mít možnost si s ním po cestě tam i zpět povídat. Stejnou víru potřebujeme i my, kterým v častější účasti na mši nebrání rodičovské povinnosti, ale jiné starosti a někdy, přiznejme si to, i sledované seriály v televizi. Všichni se potřebujeme učit „ztrácet“ čas pro Pána.

Toto je mše: účast na Ježíšově umučení a smrti, vzkříšení a nanebevstoupení. Jdeme-li na mši, je to totéž jako bychom šli na Kalvárii. Představme si, že jsme ve mši na Kalvárii a víme, že tamten člověk je Ježíš. Copak si dovolíme klábosit, fotit a dělat tak trochu divadlo? Vždyť je tam Ježíš! Zajisté bychom mlčeli, slzeli a také se radovali, že jsme spaseni. Když jdeme do kostela účastnit se mše, přemýšlejme o tom, že jdeme na Kalvárii, kde Ježíš dává svůj život za mne. Přestane klábosění, komentování a vše, co nás vzdaluje od krásy, kterou je mše, Ježíšův triumf.

Účast na eucharistii nám umožňuje, abychom spolu s Ním - tam na Kalvárii - přešli ze smrti do života.

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1)** Umím přijímat různá obdarování, ať už přímo od Pána, nebo zprostředkovaně přes lidi v mém okolí?
- 2)** Jak moc počítám s časem, co míří do věčnosti, a měním podle něj rozvrhy svého plánování? Poděl se s ostatními, pokud můžeš, o některou svou dobrou zkušenost.
- 3)** Poznal/a jsem velikost Jeho lásky a odpuštění, když přes všechno, co mi brání (stud, pýchu apod.), ukážu svůj hřích Bohu (ve svaté zpovědi, při vyznání hříchů)?
- 4)** Mám zkušenost s tím, když si udělám čas i v týdnu, mimo neděli, na mši svatou, jaké to je pro mne a mou rodinu?
- 5)** Zažil/a jsem, jaké to je udělat si navzdory všemu čas pro Pána a na setkání s Ním? Víím, co mi konkrétně brání „ztrácet čas pro Pána“? Co mi brání? Jak bych to mohl/a změnit?

Při modlitbě vlastními slovy prosme Pána, abychom dokázali být před Pánem jako děti a stále hledali příležitosti, jak být víc s Ním, a dokázali se zbavovat toho, co nám na cestě za Ním brání.

Modlitba

Pane, děkujeme, že nás neustále obdarováváš spoustou dober. Prosíme Tě, ať dokážeme lépe prožívat naše obdarování – ať jsme na ně vnímaví, a tím jsme více vděční vůči Tobě i vůči druhým lidem. Prosíme Tě, ať z každého setkání s Tebou, zejména při mši svaté, odcházíme obdarováni a vnitřně proměněni.

Prosíme, ať v každé životní situaci hledáme útěchu u Tebe – Ty máš odpověď na všechny otázky, Ty jsi odpovědí na všechny otázky. Vždyť co je všechno ve srovnání s životem věčným, který jsi nám slíbil. Dobrý Bože, který nás znáš lépe než my sami sebe, pomoz nám Tě hledat a nacházet znovu a znovu až do našeho setkání s Tebou – ve smrti.

Setkání třetí: Úkon kajícnosti⁵, Sláva na výsostech Bohu a vstupní modlitba⁶

Úkon kajícnosti

Nyní budeme uvažovat nad úkonem kajícnosti. Svou strohostí podporuje postoj, kterým se připravujeme na důstojné slavení nejsvětějších tajemství – tedy vyznáním hříchů před Bohem a bratry, vyznáním své hříšnosti.

Kněz totiž vyzývá k tomuto vyznání celé modlící se shromáždění, protože všichni jsme hříšníci.

Co může Pán darovat člověku, který již srdce zaplnil sám sebou a vlastním úspěchem? Nic, protože domýšlivý člověk není schopen přijmout odpuštění, jelikož se nasytil svou domnělou spravedlností. Vzpomeňme si na podobenství o farizeovi a celníkovi, kde pouze druhý jmenovaný – celník – se domů vrátil ospravedlněn, tedy byly mu odpuštěny hříchy (srov. Lk 18,9-14). Člověk, který si je vědom své bídy a pokorně sklápí oči, vnímá, že na něm spočívá milosrdný Boží pohled. Ze zkušenosti víme, že pouze ten, kdo dokáže uznat pochybení a požádat o prominutí, získává pochopení a odpuštění druhých lidí. Nestačí, že druhým nepůsobíme zlo, je třeba si zvolit konání dobra.

Pokud v tichu nasloucháme hlasu svědomí, umožní nám to rozpoznat, že se naše myšlenky vzdalují božskému myšlení, že naše slova a skutky jsou často světské, tedy řízené rozhodnutími, která jsou v rozporu s evangeliem. Na začátku mše svaté proto společně vykonáváme úkon kajícnosti prostřednictvím všeobecného vyznání hříchů, které vyslovujeme v první osobě jednotného čísla. Každý vyznává Bohu a bratrům, že „často hřešil, myšlením, slovy i skutky, a nekonal, co má konat“. Ano, vyznává se také ze svých opomenutí, tedy z toho, že zanedbal konání dobra, které mohl uskutečnit. Často máme pocit, jak jsme zdatní, protože – jak říkáme – „jsme nikomu neublížili“. Ve skutečnosti ale nestačí, že druhým neublížíme, nýbrž je třeba si zvolit konání dobra a využívat všech příležitostí k tomu, abychom dobře svědčili o tom, že jsme Kristovými učedníky. Je prospěšné zdůraznit, že ze svých hříchů se vyznáváme jak Bohu, tak bratrům – to nám pomůže k pochopení dimenze hříchu, který nás odlučuje od Boha a tím také od bratrů, a naopak. Hřích přerušuje vztah s Bohem a s bratry, vztahy v rodině, společnosti a společenství... Hřích vždy přerušuje, odlučuje a rozděluje...

Slova pronášená ústy doprovází bití v prsa. Tímto gestem vyznáváme, že jsme zhřešili vlastní vinou a nikoli vinou druhých. Často se totiž stává, že ze strachu či studu namíříme prst na druhé, abychom je obvinili. Přiznat, že jsme viníci, nás něco stojí, ale prospěje nám, když se upřímně vyznáme. Je ale třeba vyznat vlastní hříchy. Papež vzpomíná na příhodu, kterou vyprávěl jeden starý misionář. Jednalo se o ženu, která se přišla vyzpovídat a začala vypočítávat všechna pochybení svého manžela,

⁵ <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=26972> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, aula Pavla VI., 3. 1. 2018)
⁶ <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27013> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, aula Pavla VI., 10. 1. 2018)

potom přešla k proviněním své tchyně a nakonec k pokleskům sousedů. Zpovědník jí v jednu chvíli řekl: „Paní, povězte mi, už jste skončila?“ „Ne, ano, řekla jsem...“ „Výborně, skončila jste s hříchy druhých, teď začněte se svými...“ Je třeba se vyznat z vlastních hříchů...

Po vyznání hříchů prosíme „Matku Boží, Pannu Marii, anděly a svaté, aby se za nás u Boha přimlouvali“. Také v tomto ohledu je cenné společenství svatých – tedy přimlůva těchto „přátel, zastánců a pomocníků“ (Preface z 1. listopadu), která nás podporuje na pouti k plnému společenství s Bohem, až bude hřích konečně zničen.

Písmo svaté nám předkládá zářné vzory „kajících“ postav, které poté, co zhřešily, vstupují samy do sebe, nacházejí odvahu ke stržení masky a otevírají se milosti, obnovující srdce. Pomysleme na krále Davida a jemu připisovaná slova žalmu: „Smiluj se nade mnou, Bože, pro své velké milosrdenství, pro své velké slitování zahlad' mou nepravost.“ (Ž 51,3) Uvědomme si, že nešlo o žádnou maličkost, měl poměr s vdanou ženou, nechal zabít muže, který mu pomáhal a statečně za něho bojoval, navrch toho si myslel, že je tak šikovný, že mu to projde bez povšimnutí jak u lidí, tak u Boha. Nemáme to občas také my, že doufáme, že naše drobné, či větší hříchy schováme pod kouřové mraky svatých slov, dobrých skutků apod.?

Pomysleme i na marnotratného syna, který se vrací k otci, anebo na celníkovo zvolání: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“ (Lk 18,13) Pomysleme také na svatého Petra, Zachea, samařskou ženu. Poměřovat se s křehkostí hlíny, z které jsme ztvárněni, je posilující zkušenost – učí nás počítat s vlastní slabostí a zároveň otevírá srdce, aby vzývalo Boží milosrdenství, které proměňuje a obrací. Právě toto činíme v úkonu kajícího na začátku mše svaté.

Poté, co jsme poznali, že úkon kajícího nám pomáhá odstranit vlastní domýšlivost a předstoupit před Boha takoví, jací opravdu jsme, s vědomím, že jsme hříšníci, a v naději na odpuštění, jsme teprve připraveni dobře Boha chválit.

Chvalozpěv Gloria

Ze setkání lidské bídy a božského smilování se rodí vděčnost, kterou vyjadřuje chvalozpěv „Gloria“, velmi starý a úctyhodný hymnus. Tímto chvalozpěvem církev, shromážděná v Duchu svatém, oslavuje a prosí Boha Otce a Beránka. Začátek tohoto chvalozpěvu – Sláva na výsostech Bohu – je převzat ze zpěvu andělů při Ježíšově narození v Betlémě. Je to radostná zvěst o objetí nebe a země. Tento zpěv zahrnuje také nás, kteří jsme usebráni v modlitbě: „Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle“.

Čemu slouží vstupní modlitba

Po zpěvu Gloria, anebo pokud se nezpívá, hned po úkonu kajícího, následuje zvláštní forma modlitby nazvaná „vstupní“, jež vyjadřuje povahu právě slavené bohoslužby v závislosti na dnu a liturgické době.

Výzvou „modleme se“ kněz vybízí lid ke společné usebranosti v mlčení, aby si všichni uvědomili, že stojí před tváří Boží a v duchu si připravili své prosby. Kněz řekne „modleme se“ a každý mlčky myslí na to, oč chce v modlitbě prosit.

Mlčení není pouhá absence mluvy, nýbrž připravenost naslouchat hlasu našeho srdce a především hlasu Ducha svatého. V liturgii závisí povaha posvátného ztišení na tom, o kterou část mše jde: „při úkonu kajícího a po výzvě k modlitbě se jednotlivci v duchu usebírají; po čtení nebo homilii krátce rozjímají o tom, co slyšeli; po přijímání pak ve svém srdci chválí Boha a modlí se“.

Mlčení před vstupní modlitbou tedy napomáhá k usebrání a přemýšlení o tom, proč jsme zde na mši svaté. Proto je důležité naslouchat vlastnímu nitru, abychom jej pak otevřeli Pánu. Možná, že za sebou máme dny námah, radosti či bolesti. Chceme to říci Pánu, dovolat se Jeho pomoci a prosit Jej, aby nám byl nablízku; máme příbuzné a přátele, kteří jsou nemocní anebo procházejí těžkými zkouškami, a toužíme svěřit Bohu osudy církve a světa. Tomu slouží krátké mlčení před tím, než kněz shrne úmysly všech a nahlas jejich jménem pronese společnou modlitbu, která uzavírá vstupní obřady, tedy právě vstupní modlitbu zahrnující jednotlivé úmysly. Papež vřele doporučuje kněžím, aby tuto chvíli mlčení dodržovali a nespěchali, protože jinak nám hrozí, že se bezděčně připravíme o usebranost duše.

Kněz pronáší tuto pobídku a vstupní modlitbu s rozpjatýma rukama, tedy v postoji modlitby, který si osvojili křesťané již v prvních stoletích, jak dosvědčují fresky římských katakomb, a napodobili tak Krista s rukama rozpjatýma na dřevě kříže. Kristus je Tím, kdo se modlí i modlitbou zároveň! V Ukřižovaném rozpoznáváme Kněze, který vzdává bohumilou poctu Bohu synovskou poslušností.

Otázky k zamyšlení a inspiraci k modlitbě vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1)** *Mám zkušenost s pomocí Panny Marie nebo vztah k některému svatému, který mi pomohl, pomáhá, přiblížit se k Bohu? Můžu se o tom svěřit rodině, společenství?*
- 2)** *Vybavíte si situaci, kdy jste právě tím, že jste udělali dobro, které jste nemuseli, viděli zlepšení vztahů v rodině, mezi přáteli nebo ve společenství? Jaké to pro vás bylo a co vám konkrétně pomohlo k tomuto jednání? Podělte se s ostatními.*
- 3)** *Mám zkušenost, že jsem si prožil vědomí vlastní hříšnosti, ve které mi nezbylo než doufat v Boží milosrdenství a odpuštění? Poděl se o tuto zkušenost, pokud to jde se svými nejbližšími, pomůžeš jim tak poznat lépe Boží dobrotu i potřebu vyznání hříchu.*
- 4)** *Jaká je naše zkušenost s tichem, které napomáhá naslouchat vlastnímu nitru, abychom jej pak otevřeli Pánu? Co mi zde pomohlo, pomáhá, krátce se poděl s ostatními. Pokud to jde, popros manžela/manželku o pomoc učit se vstupovat do tohoto ticha před Pánem.*

Do modlitby vlastními slovy vložte čas, který je za vámi. Možná, že za sebou máte dny námah, radosti či bolesti; řekněte o tom Pánu a prostě Ho o pomoc, aby byl na blízku vám, příbuzným nebo přátelům, kteří jsou nemocní anebo procházejí těžkými zkouškami. Svěřme Bohu osudy církve a světa.

Modlitba

Otče, děkujeme Ti, že k Tobě můžeme kdykoliv přijít s vyznáním svých hříchů a Ty nám je jako milosrdný Otec odpustíš.

Stejně jako se šíří dobro, které děláme, a ovlivňuje vždy nejen život náš, ale i životy druhých, prosíme, ať se snažíme každé zlo, které šíříme svými hříchy, co nejdříve napravit, litovat ho a vyznat ve svátosti smíření. Prosíme Tě, dej nám poznat také hříchy, které si ještě neuvědomujeme, prosíme Tě o pravdu o nás samotných.

Svěřujeme Ti všechno to, čím právě žijeme, naše radosti i starosti, i dobro a zlo, které se děje v životech našich blízkých. Amen.

Setkání čtvrté: Bohoslužba slova, dialog mezi Bohem a Jeho lidem⁷

Boží slovo slyšíme ušima, přichází do srdce, odkud přejde do rukou, kde se mění na dobré skutky.

Po zamyšleních o úvodních obřadech, budeme v tomto tématu uvažovat o bohoslužbě slova, která tvoří podstatnou, základní část mše svaté. Na mši se shromažďujeme právě proto, abychom naslouchali tomu, co pro nás Bůh učinil a zamýšlí učinit. Jde o zkušenost, které se nabývá „v přímém přenosu“ a nikoli z druhé ruky, protože „když se v církvi čte Písmo svaté, Bůh sám mluví k svému lidu a Kristus, přítomný svým slovem, hlásá radostnou zvěst“.⁸

Papež chce, aby se každý zamyslel nad tím, kolikrát se během čtení Božího slova začínáme rozhlížet kolem a komentovat svoje okolí? Možná se bavíme s lidmi, nebo se zaobíráme svými vlastními myšlenkami (co se dělo přede mší, co musím udělat po mši apod.). Výsledkem je, že nenasloucháme Božímu slovu. Když zní Boží slovo - čtení, žalm a evangelium – máme otevřít srdce, protože k nám promlouvá sám Bůh, a nemyslet na něco jiného či mluvit o něčem jiném.

K čemu při bohoslužbě slova dochází: Biblický text přestává být písmem a stává se živým slovem, které pronáší sám Bůh tady a teď. Skrze lektora nás oslovuje Bůh a dovolává se nás, kteří s vírou nasloucháme.

Duch, který „mluvil ústy proroků“⁹, inspiroval svatopisce, „aby Boží slovo opravdu působilo v srdcích to, čemu nasloucháme ušima“.¹⁰

K naslouchání Božímu slovu je zapotřebí mít otevřené také srdce. Bůh promlouvá a my Mu popřáváme sluchu, abychom pak uskutečňovali to, co jsme slyšeli. Je velice důležité naslouchat. Někdy možná dobře nerozumíme, protože některá čtení jsou trochu obtížná. Bůh k nám však promlouvá jinak a my nasloucháme ve ztišení.

Potřebujeme naslouchat! Jde totiž o život, jak trefně připomíná pronikavý postřeh, že „nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst“¹¹. Boží slovo nám dává život. V tomto smyslu mluvíme o bohoslužbě slova jako o „stolu“, který prostírá Pán, aby sytil náš duchovní život. Tento bohatě prostřený stůl otevírá široký přístup k pokladům Bible.

Pomysleme na bohatství biblických čtení, nabízené třemi nedělními cykly, které nás ve světle synoptických¹² evangelíí provázejí během liturgického roku. Je to obrovské bohatství!

⁷ <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27115> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra, 31. 1. 2018)

⁸ Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 29; srov. Sacrosanctum concilium, 7;33

⁹ Vyznání víry

¹⁰ Úvod k mešnímu lekcionáři, 9

¹¹ Mt 4,4

¹² Jde o evangelia Mk, Mt, Lk, která obsahem a rozvržením látky i slovní zásobou se tak podobají, že je lze snadno přehlednout a srovnávat.

Papež také podtrhuje význam responsoriálního žalmu, který má usnadňovat meditaci předchozího čtení. Je vhodné žalm zpívat, alespoň jeho odpověď.

Liturgický přednes samotných čtení spolu se zpěvy z Písma svatého vyjadřuje a podporuje církevní společenství, provází všechny a každého.

Je zapovězené opomíjet čtení a nahrazovat je nebiblickými texty. Papež se zmiňuje o tom, že zaslechl, že někde byla čtena nějaká novinová zpráva, protože to byla novina dne. To opravdu ne! Boží slovo je Boží slovo! Noviny můžeme číst potom. Takováto subjektivní volba totiž ochuzuje a narušuje dialog, který probíhá mezi Bohem a Jeho lidem v modlitbě. Je naopak zapotřebí důstojného ambonu a užívání Lekcionáře, zapojení vhodných lektorů a žalmistů. Je třeba hledat lektory, kteří dovedou číst dobře, ne takové, kteří komolí slova, takže lidé nerozumí. Je třeba dobrých lektorů, kteří se přede mší připraví a zkusí si to, aby četli dobře. To pak vytváří atmosféru vnímavého ztišení. „Bohoslužba slova se má slavit tak, aby vedla k rozjímání; je proto nutné vyvarovat se jakékoli uspěchanosti, která je na překážku usebranosti. Do bohoslužby slova vhodně patří také krátké chvíle mlčení, přizpůsobené shromáždění — v nich ať srdce s přispěním Ducha svatého přijímá Boží slovo a připravuje odpověď modlitbou“.¹³

A možná mnozí stojíme před problémy, které nám brání dobře naslouchat a slyšet Boží slovo. Mohou to být malé děti, které vyžadují naši pozornost, roztržitost, nebo únava po dlouhé noci, kdy děti plakaly. Nebo to může být i to, že hůře slyším a některá slova mi unikají. Kolikrát se nám stalo, že odpovídáme po čtení evangelia všichni společně: „slyšeli jsme slovo Boží“ a hlavou nám běží otázka, o čem to vlastně dnes bylo?

Jak si pomoci, když jde, jak říká papež, o náš život? Je dobrou zkušeností mnohých rodin, že si společně, třeba v sobotu sednou a čtení, která připadají na neděli, si přečtou. Texty lze nalézt například v Katolickém týdeníku, na internetu, v aplikaci Misál do chytrého mobilu apod. Je praktické, když třeba evangelium přečte táta rodiny a dětem před čtením při mši řeknete, poslouchej, to včera četl tatínek. Uvidíte, jak si děti dobře pamatují :-).

Pokud třeba jeden nebo oba rodiče nebo prarodiče jsou lektori, tedy, ti kteří čtou čtení v kostele, nejen že se seznamují dopředu s Božím slovem, ale mohou z vlastní zkušenosti říct, jak si čtený text mnohem lépe uvědomují.

Víme, že slovo Páně je pomoc, kterou nutně potřebujeme, nemáme-li zbloudit, jak výstižně podotýká žalmista, který se obrací k Pánu vyznáním: „Svítilnou mým nohám je tvé slovo a světlem na mé stezce.“¹⁴ Jak bychom mohli konat svoji pozemskou pouť s jejími námahami a zkouškami, kdybychom nebyli pravidelně živeni a osvětováni Božím Slovem, které zní v liturgii?

Určitě nestačí slyšet pouze ušima, aniž bychom přijímali srdcem setbu božského Slova a umožnili, aby přineslo užitek. Vzpomeňme na podobenství o rozséváči a rozdílných

¹³ Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 56
¹⁴ Žl 119,105

výsledcích v závislosti na odlišných typech půdy.¹⁵ Působení Ducha svatého, jež propůjčuje této odpovědi účinnost, potřebuje srdce, které se nechává ovlivnit a kultivovat, takže to, co slyší při mši, přechází do každodenního života podle pokynu apoštola Jakuba: „Slovo musíte uvádět ve skutek, a ne abyste ho jenom poslouchali. To byste klamali sami sebe.“¹⁶ Boží slovo v nás putuje, nasloucháme mu ušima a přichází do srdce, odkud přejde do rukou, kde se mění na dobré skutky. Toto je trasa, kterou musí projít, od uší přes srdce až rukám. Tomu se učme.

Otázky k zamyšlení a inspiraci k modlitbě vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1)** *Popřemýšlejte nad tím, jak se vám daří být pozorní při naslouchání čtení v kostele?*
- 2)** *Zkuste si, sami pro sebe, pojmenovat, co vám nejvíce brání v naslouchání? Pokud chcete, podělte se o to s ostatními.*
- 3)** *Nejdřív každý sám, pak manželé společně, a pokud chcete, popovídejte si ve společenství o tom, co se vám osvědčilo, abyste lépe vnímali Boží slovo při mši svaté.*
- 4)** *Máte zkušenost s předčítáním čtení při mši svaté? Podělte se s ostatními, co vám to dává, co je na tom těžké.*
- 5)** *Podělte se o konkrétní nápady, které mohou napomoci tomu, aby Boží slovo opravdu dobře procházelo přes uši do srdce, a pak do rukou k dobrému jednání.*

Úkol: Pokud můžete, zeptejte se svých dětí, blízkých, jak si pamatují, co se čte v kostele, a hledejte společně, co by jim pomohlo.

Do modlitby vlastními slovy vložte prosbu, abychom všichni čerpali ze zdroje života, tj. Božího slova, a abychom slyšené dostávali od uší přes srdce až k rukám.

Modlitba

Pane, děkujeme Ti za poklad Písma svatého, ze kterého můžeme čerpat pro náš život. Prosíme, ať jsme nejen pozorní při naslouchání Písmu při mši svaté, ale čerpáme z něj každý den. Vždyť skrze Písmo k nám promlouváš, dáváš tak odpovědi na naše otázky, skrze Písmo se nám dáváš lépe poznat. Prosíme, ať ale nezůstáváme jen u poslouchání, čtení, ale ať se snažíme podle toho, co čteme, také žít – uvádět slovo ve skutek. Amen.

Nasloucháme, abychom odpověděli. Liturgie odlišuje evangelium zvláštní poctou od ostatních čtení a prokazuje mu úctu. Evangelium v bohoslužbě slova je světlem, které umožňuje chápat smysl předcházejících biblických textů jak Starého, tak Nového zákona. „Středem a naplněním celého Písma jako i celé liturgie je Kristus“.¹⁸

Čtení evangelia je vyhrazeno knězi nebo jáhnovi, který potom knihu políbí; naslouchá se mu ve stoje a každý se předem znamená křížem na čele, ústech a prsou.

Na čele, abychom slovo Boží přijímali rozumem, na ústech, aby bylo i v naší komunikaci s druhými a na prsou, abychom přijímali Boží slovo i do našeho srdce. Svíce jsou rozsvíceny na počest Krista, pronášejícího „dobrou zvěst“, která obrací a proměňuje. Je to přímá řeč, po ní následují odpovědi: „Sláva tobě, Pane“ a „Chvála tobě, Kriste“. Evangeliem k nám promlouvá Kristus, a proto mu věnujeme pozornost.

Ve mši tedy nečteme evangelium proto - to je třeba zdůraznit - abychom věděli, jak se věci sběhly, ale abychom si uvědomili, co udělal a řekl Ježíš. Jeho slovo je živé a proniká do mého srdce. Je proto důležité naslouchat evangeliu s otevřeným srdcem, protože je to živé slovo. On jej pronáší a v nás naplňuje. Svatý Augustin napsal, že „evangelium jsou ústa Krista, který kraluje v nebi, ale nepřestává mluvit na zemi“.

Pokud „Kristus dosud hlásá radostnou zvěst, vyplývá z toho, že Mu účastí na mši máme odpovědět. Nasloucháme, abychom odpověděli“. Kristus, který chce oslovovat, používá také slovo kněze, který po evangeliu káže.

Homilie¹⁹, kterou Druhý vatikánský koncil vřele doporučuje jakožto součást bohoslužby, není příležitostná promluva, ani katecheze jako tato, kterou papež vysvětluje jednotlivé části mše svaté a která je podkladem těmto úvahám. Není to ani konference či přednáška, nýbrž „navazuje na dialog, který Pán se svým lidem již zahájil“²⁰, aby došel naplnění v životě. Autentickou²¹ exegezi²² evangelia je náš svatý život! Pánovo slovo končí svůj běh, když se v nás stane tělem a promění ve skutky, jako tomu bylo u Marie a svatých. Jak už jsme uvažovali v předcházející části: Pánovo slovo vstupuje do uší, prochází srdcem a rukama se mění ve skutky.

Kdo káže, má svůj úkol plnit dobře a skutečně sloužit všem, kdo jsou na mši, ale také ti, kdo naslouchají, se mají účastnit. Především věnováním náležitě pozornosti, to znamená koncentrací správné vnitřní ochoty, bez subjektivních nároků a s vědomím, že každý kazatel má svoje přednosti i meze. Někdy dlouhá, nesoustředěná či nesrozumitelná homilie nudí, jindy jsou překážkou předsudky. Ten, kdo pronáší homilii, si musí uvědomovat, že si nedělá svoje věci, nýbrž káže, propůjčuje hlas Ježíši. Homilie musí být dobře připravena a krátká.

¹⁷ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27160> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, aula Pavla VI., 7. 2. 2018)

¹⁸ Úvod k mešnímu lekcionáři, 5

¹⁹ kázání

²⁰ Evangelii gaudium, 137

²¹ shodující se se skutečností, a tudíž hodný důvěry

²² výklad textu Bible

Papež si vzpomíná, že mu jeden kněz jednou vyprávěl, že se mu jeho tatínek svěřil, jak je spokojený, že našel kostel, kde se při mši nekázalo...

Svatý otec mluví i o tom, že se nám několikrát během kázání stane, že se nesoustředíme a někdo dokonce vyjde ven a zapálí si cigaretu. Je to smutné, když někde chodí část farníků tzv. za kostel, tj. popovídat si za kostelem, nebo probrat si svoje záležitosti na kůru apod. Jak jim pomoci, aby poznali, že nejvíce škodí sami sobě?

Papež František také vyzývá kněze, aby připravovali dobrou homilii modlitbou, studiem a reflexí, a je toho názoru, že by měla trvat nanejvýš deset minut. Jistě nás to nepovede k tomu, abychom knězi stopovali jeho kázání, ale snažili se více pochopit, že někdo dostal dar povědět málo slovy hodně, a jiný potřebuje slov hodně, aby vyjádřil alespoň něco. Tento člověk zpravidla mívá zase jiné dary a i ty je správné vidět a děkovat za ně. Někdy stačí i představit si sami sebe, jak stojíme před plným kostelem lidí různých stavů a věků a jak by se nám asi dařilo opakovaně propůjčovat svůj hlas Ježíši?

Farnost by měla být rodinou, kde se známe a snažíme se podílet na tom, aby se každý z nás mohl přibližovat po cestě, po které jde k Bohu, ke svatosti.

I v rodině jsou úlohy rozdělené a dané, podle toho, co je komu možné a co je potřebné. Farníci nekáží, ale mohou prosit o Ducha svatého pro svého kněze, podporovat ho modlitbou, slovem i pomocí, jak je potřeba.

Závěrem můžeme říci, že v bohoslužbě slova vede Bůh skrze evangelium a homilii dialog se svým lidem, který Mu pozorně a uctivě naslouchá a zároveň uznává, že Bůh je přítomný a činný.

Pozornosti a úctě k Božímu slovu můžeme pomoci, jak jsme se už při minulém setkání zmiňovali, četbou textů dopředu doma nebo ve společenství.

Pokud se tedy zaposloucháme do „dobré zvěsti“, vyvolá v nás obrácení a proměnění nás, takže budeme schopni měnit sebe i svět.

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1) Jak naslouchám a jak odpovídám Božímu slovu?**
- 2) Daří se mi, aby můj život byl důvěryhodným svědectvím o evangeliu, je můj život svatý? Pánovo slovo vstupuje do uší, prochází srdcem a rukama se mění ve skutky.**
- 3) Zamysleme se a pravdivě si odpovězme, jestli kněze, kteří jsou voláni k výkladu Božího slova, více kritizujeme, nebo se za ně modlíme? Nemusíme nikomu svěřovat, k čemu jsme došli, ale pokud je potřeba, přidejme v modlitbě.**
- 4) Domluvme se v rodině, ve společenství na pravidelné modlitbě za kněze, aby byli Bohu blízcí.**
- 5) Každý sám nebo s partnerem nebo v celém společenství opakovaně prostě o potřebné dary k tomu, abychom mohli vést svatý život, tj. život s Kristem.**

Při modlitbě vlastními slovy proste Pána za kněze i sebe navzájem, abyste si navzájem pomáhali k živému dialogu s Bohem a životu, ve kterém bude Boží přítomnost znát.

Modlitba

Dobrý Otče, děkujeme Ti za všechny kněze, kteří proměnili k dobrému náš vztah k Tobě, za všechny kněze, kteří nás svým kázáním přiblížili k Tobě. Prosíme Tě za ně, aby chtěli svými slovy během kázání mluvit o Tobě a ne o sobě. Za nás Tě prosíme, ať jim nezapomínáme vyprošovat dary Ducha svatého. Ať jsme také vnímaví na to, co chceš skrze jejich promluvu říci právě nám. Amen.

Naslouchání biblickým čtením, které se prodlužuje v homilii, reaguje na právo Božího lidu „v hojnosti dostávat z duchovního pokladu Božího slova“.²⁴

Papež nám říká, že každý z nás, když jde na mši, má právo hojně obdržet dobře přečtené a dobře pronášené Boží slovo, které je pak správně vyloženo v kázání. Je to právo! Pokud se Boží slovo dobře nepřečte a jáhen, kněz či biskup o něm zaniceně nekáže, nedodržuje se právo věřících. Máme právo naslouchat Božímu slovu. Pán mluví pro všechny, pastýře i věřící. Klepe na srdce lidí, kteří se účastní mše svaté a kteří jsou různého stavu, věku a životní situace. Pán svým Slovem utěšuje, povolává, podněcuje zárodky nového a smířeného života. Jeho Slovo klepe na srdce a mění je.

Chvilce ticha po kázání proto duši dovoluje, aby se v ní usadila přijatá setba a zrodilo se předsevzetí svolit k tomu, co Duch každému člověku vnukl. Ticho po kázání. Krásné ticho, které zde má nastat, a kde má každý myslet na to, co vyslechl.

Pro některé rodiče, zvláště s malými dětmi, je představa ticha představou velké práce při zklidňování dětí a obav, aby něco neupustily a nerušily pláčem či jinak. Zkusme přesto ten strach překonat a snažit se i dětem pomoci, aby i ony mohly podle svého věku a možností se alespoň na chvíli potkávat s Kristem ve svém srdci. Už i předškolní děti dokáží chvíli myslet na to, co dnes slyšely o Pánu Ježíši, s tím, že po mši si o tom ještě můžeme popovídat. Nebo uvažovat nad tím, jak mají Ježíše rády a v duchu nebo i reálně Mu poslat pusinku směrem ke svatostánku. Pomocí může být i malý bloček, aby zde kreslily, jak si představují, co dnes slyšely číst a povídat v kostele. Děti musí vědět, že po mši se s nimi na jejich kresby rodiče podívají a budou si s nimi povídat.

Nebojte se tento čas dětem dávat, i když víte, že vás čeká cesta domů z kostela, rychlé chystání oběda, návštěva v rodině apod. Buďte vynalézaví tak, jak je v lásce potřeba, a zde se setkávají hned dvě velké lásky: Boží slovo a naše děti. Tady je opravdu dobré nešetřit časem ani vynalézavostí. Každá chvilka se opravdu každé rodině dobře vrátí.

A ještě jedno povzbuzení, Pán si na rozdíl od nás lidí cení víc naší snahy, než úplně dokonalého výsledku. On ví, jak jsme se snažili a naše neúspěchy ho nemrzí tolik, jako to, že to třeba vzdáme.

Jak mše pokračuje po tomto tichu? Osobní odpověď víry se včleňuje do vyznání víry celé církve vyjádřeného v Krédu. Vyznání víry při mši svaté pronášíme všichni. Symbol víry, pronášený celým shromážděním, je společnou odpovědí na to, čemu se společně naslouchalo v Božím slovu.²⁵

²³ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27199> (Promluva papeže Františka při gen. audienci, nám. sv. Petra, 14. 2. 2018)

²⁴ Úvod k mešnímu lekcionáři, 45

²⁵ srov. Katechismus katolické církve, 185-197

Mezi nasloucháním a vírou existuje podstatná spojitost - jsou propojeny. Víra se totiž nerodí z představivosti lidské mysli, nýbrž, jak připomíná sv. Pavel, „víra je z hlásání a hlásání se pak děje slovem o Kristu“.²⁶ Víra se proto sytí nasloucháním a přivádí k Nejsvětější svátosti. Pronášení Kréda tedy umožňuje, že liturgické shromáždění opětovně „vyznává velká tajemství víry, dříve než je začne slavit v eucharistii“.²⁷ Symbol víry poutá eucharistii ke křtu, přijatému „ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého“, a připomíná, že svátosti lze pochopit ve světle víry církve.

Odpověď na vírou přijaté Boží slovo se poté vyjadřuje ve společné prosbě, nazývané přímlyvy nebo modlitba věřících, která zahrnuje potřeby církve i světa. Otcové II. vatikánského koncilu chtěli zejména o nedělích a svátcích obnovit tuto modlitbu, následující po evangeliu a kázání, aby se tak „s účastí lidu“ konaly prosby za svatou církev, za ty, kdo vládnou, za ty, které tísní různé těžkosti, za všechny lidi a za spásu celého světa. Pod vedením kněze, který prosebnou modlitbu zahajuje a uzavírá, tak „lid vykonává úkol svého křestního kněžství tím, že prosí Boha za spásu všech lidí“.²⁸

Po jednotlivých přímlyvách, předčítaných jáhnem nebo lektorem, se shromáždění připojuje k jeho hlasu prosbou: „Prosíme tě, vyslyš nás“.

Nakonec si připomeňme, co nám řekl Pán Ježíš: „Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li ve vás moje slova, můžete prosit, oč chcete, a dostanete to.“²⁹ My tomu ale nevěříme, protože máme slabou víru. Kdybychom však měli víru jako hořčičné zrno, říká Ježíš, dostali bychom všechno. „Můžete prosit, oč chcete, a dostanete to.“ V onu chvíli modlitby věřících po vyznání víry nastává čas, abychom Pána prosili o to nejzásadnější za celou mši svatou, za to, co potřebujeme a chceme. „Dostanete to“ – tím či oním způsobem, ale „dostanete“.³⁰ „Všechno je možné tomu, kdo věří“, řekl Pán. Jak reagoval onen muž, na kterého se Pán s tímto slovem obrátil? „Věřím! Pomoz mé slabé víře!“ Můžeme vyslovit totéž: „Pane, věřím, ale pomoz mé slabé víře“ a v tomto duchu se také máme modlit. K nebi nicméně nikdy nevzlétnou nároky, vycházející ze světské logiky, a také zůstanou nevyslyšeny sebevtažné prosby.³⁰ Přímlyvy, kvůli kterým se věřící lid zve k modlitbě, mají dát hlas konkrétním potřebám církevního společenství i světa a vyhnout se konvenčním, krátkozrakým formulacím. Modlitba věřících, která uzavírá bohoslužbu slova, nás vyzývá, abychom si osvojili pohled Boha, který se ujímá všech svých dětí.

26 Řím 10,17

27 Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 67

28 Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 69

29 Jan 15,7

30 Jak 4,2-3

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1) Vzpomeňte si na to, kdy jste při mši svaté mohli prožít radost. Kdy vás slovo Boží povzbudilo a při kázání jste zažili, že kněz jako by mluvil přímo k tomu, co teď žijete?
- 2) Poděkujte za to, že tuto zkušenost máte, a podělte s o ni s druhými.
- 3) Společně s ostatními proste, aby toto mohli zažít všichni, kdo jdou do kostela.
- 4) Jak se zapojuji do svého křestního kněžství, o kterém mluví otec František? Při přímlovách patřím mezi ty, kdo slyší a prosí, nebo jsem jen ten, kdo automaticky odpovídá?
- 5) Mám víru, že Bůh nás slyší a může pomoci?
- 6) Jak rozumím tomu, co říká papež: „K nebi nicméně nikdy nevzlétnou nároky, vycházející ze světské logiky, a také zůstanou nevyslyšeny sebevtažné prosby. Přímlovy, kvůli kterým se věřící lid zve k modlitbě, mají dát hlas konkrétním potřebám církevního společenství i světa.“
Popovídej si o tom s manželem, manželkou, s lidmi ve společenství a nechej se inspirovat jejich zkušenostmi.

V modlitbě vlastními slovy pros o víru, která je opřená o důvěru v Boží dobrotu, a také o čisté srdce, které bude vidět vedle svých potřeb i potřeby ostatních.

Modlitba

Nebeský Otče, děkujeme Ti za každý nový den, za každou možnost být Ti blízko. Děkujeme za každou chvíli, kdy si smíme uvědomit, že jsi s námi, kdy můžeme objevovat Tvoji pravou tvář. Skrze Tvoji milost a působení Ducha svatého můžeme poodhalovat, jak dobrý a mocný jsi Ty, náš Bůh. Nauč nás Božímu slovu nejen naslouchat, rozjímat o něm, ale také ho uvádět do našeho života. Dávej nám svého Svatého Ducha, abychom v Jeho síle a obdarování Jeho dary dokázali správně Božímu slovu rozumět. Uč nás přinášet ho k těm, kteří jsou nám nejbliž – do svých rodin, našim dětem, vnoučatům, ale i sousedům, spolupracovníkům i těm, s nimiž se setkáváme a za něž Tě prosíme. Amen.

V tomto zamyšlení se zaměříme na eucharistickou modlitbu. Poté, co se uzavře příprava chleba a vína, začíná eucharistická modlitba, která je pro slavení mše určující a tvoří její ústřední moment, směřující ke svatému přijímání. Odpovídá tomu, co sám Ježíš učinil při Poslední večeři u stolu s apoštolý, když vzdal „díky“ nejprve nad chlebem a poté nad kalichem vína.³² Jeho díkůvzdání ožívá v každé naší eucharistii a připojuje se k Jeho spásonosné oběti.

V této slavnostní modlitbě (protože eucharistická modlitba je slavnostní) církve vyjadřuje to, co koná, když slaví eucharistii, a také důvod jejího slavení, kterým je reálně zpřítomnit společenství s Kristem v posvěceném chlebu a víně. Poté, co kněz vyzve lid, aby pozvedl srdce k Pánu a vzdal Mu díky, pronáší nahlas eucharistickou modlitbu jménem všech přítomných, přičemž se obrací k Otci skrze Ježíše Krista v Duchu svatém. „Smyslem této modlitby je spojení celého shromáždění věřících s Kristem ve vyznávání velikých činů Božích a v podání oběti“.³³

Pokud se má shromáždění věřících spojit, musí nejprve rozumět. Proto církev chtěla slavit obřad v jazyce, kterému lidé rozumějí, aby se mohli připojit ke knězi pronášejícímu tuto velikou modlitbu chvály. Kristova oběť a oběť eucharistie je totiž jedna jediná oběť.³⁴ Je to tatáž oběť!

My jsme těmi, kdo mohou být s Kristem u stolu Jeho večeře pro apoštolý, těmi, kdo Mu položí hlavu na hrud, aby byli blízko Jeho srdci, nebo ti, kdo budou znejistěni obavou, že by mohli Krista i zradit.

V misálu jsou obsaženy různé formulace eucharistické modlitby. Všechny jsou krásné a skládají se z hlavních prvků, které by nám nyní chtěl papež připomenout.

Na prvním místě je zde preface³⁵, což je díkůvzdání za Boží dary, zvláště za vyslání Božího Syna jako Spasitele. Prefaci uzavírá nejčastěji zpívaná aklamace „Svatý“. Je moc krásné zpívat „Svatý, svatý, svatý Pán“. Celé shromáždění, každý z nás, připojuje svůj hlas k andělům a světcům, aby chválilo a slavilo Boha.

Dále je zde vzývání Ducha, aby svou mocí posvětil chléb a víno. Vzýváme Ducha svatého, aby přišel, a aby v chlebě a víně byl Ježíš. Působení Ducha svatého a účinnost vlastních Ježíšových slov, pronášených knězem, reálně zpřítomňují Ježíšovo tělo a krev pod způsoby chleba a vína a Jeho oběť, přinesenou na kříži jednou provždy.

Ježíš byl v tomto ohledu zcela jasný. Vyslechli jsme, jak svatý Pavel podává Ježíšova slova: „To je mé tělo, to je má krev“. Vyslovil je sám Ježíš, a proto si nemáme myslet nic divného.

Papež potvrzuje, že se lidé ptají: „Ale jak to, že se něco takového může stát...“. Papež František nám všem říká: „Je to Ježíšovo tělo a tím to končí, ano?“ K tomu

31 <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27288> (Promluva papeže Františka při gen. audienci, aula Pavla VI., 7. 3. 2018)

32 srov. Mt 26,27; Mk 14,23; Lk 22,17; 1 Kor 11,24

33 Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 78

34 Katechismus katolické církve, 1367

35 Slovo preface nemá příliš jasné kořeny, ale latinská složenina *prae-fari* by mohla znamenat řeč pronášenou před někým, před shromážděným lidem nebo před Boží tvář.

je potřebná víra. Nastupuje víra, aby nám pomohla uvěřit – jde o úkon víry, je zde reálné Kristovo tělo a krev.

Je to „tajemství víry“, jak vyznáváme po proměňování. Kněz řekne: „Tajemství víry“ a my odpovídáme zpěvem aklamace. Když církev v očekávání Pánova slavného návratu slaví památku Jeho smrti a zmrtvýchvstání, předkládá mu oběť smiřující nebe se zemí – nabízí mu Kristovu velikonoční oběť a obětuje spolu s Ním sama sebe, přičemž prosí, aby se mocí Ducha svatého stávala „jedním tělem a jednou duší v Kristu“.³⁶

Církev nás chce spojit s Kristem, abychom se s Pánem stávali jedním tělem a jednou duší. Toto je milost a plod svátostného přijímání – sytíme se Kristovým tělem, abychom se jako ti, kteří na něm máme účast, stávali Jeho živoucím Tělem v dnešním světě.

Toto je tajemství společenství. Církev se připojuje ke Kristově oběti a svěřuje se Jeho přímlovám v postoji modlitby. V tomto smyslu je církev častokrát v katakombách zobrazována jako žena s rozepjatými pažemi, v modlitebním postoji. Je krásné myslet na modlící se církev. Ve Skutcích apoštolů se v kapitole, která mluví o Petrově uvěznění, o církevní obci říká, že se za něj „naléhavě modlila“. Církev, která se modlí, modlící se církev. Když jdeme na mši, má se to dít s tímto cílem – vytvářet modlící se církev. „Jako Kristus rozepjal své ruce na kříži, tak skrze Něho, s Ním a v Ném se církev obětuje a prosí za všechny lidi“.³⁷

Tuto formu eucharistické modlitby možná můžeme vnímat jako poněkud odtažitou. Pravdou je, že je starobylá, avšak jestliže dobře pochopíme její význam, určitě to zlepší naši účast. Vyjadřuje se v ní totiž všechno, co konáme při slavení eucharistie, a kromě toho nás učí, abychom pěstovali trojici postojů, které by u Ježíšových učedníků nikdy neměly chybět. Prvním je naučit se „vzdávat díky vždycky a všude“, a nejenom tehdy, když se všechno daří. Druhým je „učinit ze svého života dar lásky“, který by byl nezištný a svobodný, a třetím je „budování konkrétního společenství“ v církvi a se všemi lidmi. Tato ústřední modlitba mše svaté nás tedy učí, abychom postupně činili ze svého života „eucharistii“, tedy skutek milosti.

Eucharistická modlitba žádá Boha, aby shromáždil všechny své děti v dokonalosti lásky, ve spojení s papežem a biskupem, kteří se jmenovitě zmiňují na znamení toho, že eucharistii slavíme ve společenství se všeobecnou a místní církví. Oběť stejně jako přímlova se Bohu předkládá za všechny členy církve, žijící i zesulé, v očekávání blažené naděje, že budeme s Pannou Marií sdílet věčné nebeské dědictví.³⁸ V eucharistické modlitbě se na nic a nikoho nezapomíná, nýbrž vše přivádí k Bohu, jak připomíná závěrečná doxologie (chvalořečení). Na nikoho se nezapomíná – pokud ale mám na mysli nějakého člověka, příbuzného, přítele, kteří jsou v nouzi, anebo odešli z tohoto do jiného světa, mohu je v tuto chvíli jmenovat, ať už tiše v nitru, anebo napsat jejich jméno a dát je pronést nahlas.

Papež nám odpovídá na otázku: „Otče, kolik musím zaplatit, aby tam ono jméno zaznělo?“ Jeho odpověď zní: „Nic. Rozumíte tomu? Nic! Mše se neplatí! Mše je Kristova oběť, kterou podstoupil zdarma. Vykoupení je zadarmo. Pokud chceš něco darovat, můžeš, ale neplatí se nic. Je důležité, abychom to pochopili.“

36 3. eucharistická modlitba; srov. Sacrosanctum Concilium, 48; Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 79 f

37 Katechismus katolické církve, 1368

38 srov. Katechismus katolické církve, 1369-1371

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1) Čím je pro mne svaté přijímání? Je to zvyk, právo, přijít si pro Krista?
- 2) Víím o někom, kdo je opravdovým nositelem živého Krista? Tím, kdo přijímá Pána a svým životem ho dává lidem kolem sebe? Pokud o někom takovém víš, poděkuj za něj v modlitbě a poděl se o tuto zkušenost s jinými.
- 3) Jak bych mohl být živým „nositelem“ Krista? Konkrétně zvaž nějakou možnost jak to udělat, jak k tomu napomoci.
- 4) Mám zkušenost, že se za mne, za moje potřeby někdo obětavě modlí? Modlím se já, moje rodina, naše společenství za někoho? A proč? Věříme, že je to konkrétní pomoc? Poděl se o zkušenosti, pokud můžeš, popovídej si s dětmi (nebo ve společenství) o některé své konkrétní zkušenosti modlitební podpory.
- 5) Necháám sloužit pravidelně mši svatou za zemřelé své rodiny nebo přátele, o kterých vím, že to jejich rodina nedělá? Jakou mám s tím zkušenost?
- 6) Jak rozumím tomu, že vykoupení je zadarmo? Jak se to odráží v mém vztahu s Bohem? Nebo mám problém toto přijmout a mám v sobě stále zakořeněné něco za něco. Tj. snažím se Boha uprosit modlitbami, dobrými skutky apod.? Dokážu se nechat obdarovat Bohem, lidmi?
- 7) Svatý otec říká, že se máme naučit tři věci, které jsou vlastností i eucharistie:
 - a) Vzdávat dík vždy a všude
 - b) Udělat ze svého života nezištný a svobodný dar lásky
 - c) Budovat konkrétní společenství (doma, v církvi, s lidmi kolem sebe)
Co se mi daří (uved' konkrétní věci) a co vidím jako potřebu změnit a jak?

V modlitbě vlastními slovy, zkus prosit o to, abys uměl vždy a za všechno děkovat, aby ses dokázal darovat svým blízkým i tam, kde je to potřeba a abys byl tím, kdo napomáhá tvořit a udržet dobré společenství doma, v církvi, v práci, tam, kde bydlíš apod.

Modlitba

Dobrý Bože, Pane nebe a země, Ty, který jsi stvořil celý svět a zveš nás, abychom do něj přinášeli lásku, Ty, který počítáš s námi a s naší spoluprací i spoluúčastí, Ty nás zveš k účasti na slavení Nejsvětější oběti. Ve společenství naší farnosti se scházíme k modlitbě, kterou vede náš kněz, a my Tě spolu s celou farní rodinou můžeme chválit a tvořit modlící se církve, kde jsi Ty sám středem. Děkujeme za všechno, za co Ti zapomínáme děkovat a bereme to jako samozřejmé. Dnes zvlášť Ti chceme děkovat za všechny, kteří Ti neděkují, i za všechny, kteří Tě ještě neznají. Děkujeme Ti, že jsi nám dal svého Syna, a že On s námi zůstává tajemným způsobem přítomen v Eucharistii, že je nám tak blízko, že je uprostřed našeho společenství. Naplň nás, prosíme, svým pokojem, radostí i láskou, abychom Tě přinášeli do našich vztahů, do našich domovů a tam, kam skrze nás chceš přijít.

Při Poslední večeři, jak víme, vzal Ježíš chléb a kalich vína, vzdal díky Bohu a »lámal chléb«. Tomuto úkonu odpovídá v mešní eucharistické bohoslužbě lámání chleba, jemuž předchází modlitba, které nás naučil Pán - to je Otčenáš.

Tak začínají obřady přijímání, které prodlužují chválu a prosbu eucharistické modlitby společnou recitací „Otčenáš“. Není to jedna z mnoha křesťanských modliteb, je to modlitba Božích dětí. Je to velkolepá modlitba k našemu Otci, které nás naučil Ježíš. Obdrželi jsme ji v den svého křtu. „Otčenáš“ umožňuje, aby se v nás rozeznělo totéž cítění, které bylo v Ježíši Kristu. Když se modlíme „Otčenáš“, modlíme se, jako to činil Ježíš. Tuto modlitbu složil Ježíš a naučil ji nás, když Mu učedníci řekli: „Nauč nás modlit se“. A Ježíš se takto modlil. Je krásné modlit se jako On. Podle Jeho božského učení se odvažujeme obrátit k Bohu oslovením „Otče“, protože jsme znovu zrozeni jako Jeho děti skrze vodu a Ducha svatého.⁴⁰

Vpravdě nikdo by Jej nemohl oslovit důvěrně „Abba – Otče“, kdyby nebyl zrozen z Boha a nedostal Ducha, jak učí svatý Pavel.⁴¹ Musíme si uvědomit, že nikdo by nemohl říkat „Otče“, kdyby nedostal Ducha. Kolikrát jen lidé říkají „Otče náš“, ale nevědí, co říkají. Ano, je to Otec, ale když říkáš „Otče“, cítíš, že je Otcem, tvým Otcem a Otcem lidstva, Otcem Ježíše Krista? Máš vztah k tomuto Otci? Modlíme-li se „Otčenáš“, spojujeme se s Otcem, který nás má rád, ale je to Duch, který nám umožňuje toto spojení, toto cítění, že jsme Boží děti.

Jaká jiná modlitba než ta, které nás naučil Ježíš, by nás mohla připravit ke svátostnému společenství s Ním? Mimo mše se „Otčenáš“ modlí také v ranních a večerních chválách breviáře, který se už mimo kněze, modlí i hodně laiků. Boží dětství a blíže-necké bratrství tak dávají našim dnům křesťanský ráz.

V modlitbě Páně žádáme o »vezdejší« chléb, který křesťanům především připomíná chléb eucharistický, potřebný k tomu, abychom žili jako Boží děti. Prosíme „za očistění od hříchů“, a abychom byli hodni přijmout Boží odpuštění, zavazujeme se odpustit tomu, kdo ublížil nám. To není snadné. Odpustit lidem, kteří nám ublížili, není snadné. Je to milost, o níž je třeba prosit: „Pane, nauč mne odpouštět, jako jsi Ty odpustil mně.“ Sám papež několikrát opakuje, že odpuštění je milost, nedokážeme to svými silami. Je to milost Ducha svatého. Modlitba „Otčenáš“ otevírá naše srdce Bohu a disponuje nás k bratrské lásce. Kromě toho také prosíme Boha, aby nás „vysvobodil od zlého“, jež nás odděluje od Něho a od našich bratří. Dobře tak chápeme, že tyto prosby nás náležitě připravují ke svatému přijímání.⁴²

Možná si všichni myslíme, že modlitbu „Otčenáš“ dobře známe. Jenže právě papež František se před časem vyslovil pro upřesnění této modlitby. Současně také vyzývá k uměřenému postupu, který vezme v úvahu všechny souvislosti dané místní církví

³⁹ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27324> (Katecheze papeže Františka při generální audienci, 14. 3. 2018)

⁴⁰ srov. Ef 1,5

⁴¹ srov. Řím 8,15

⁴² srov. Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 81

či jazykem. Italská biskupská konference navrhla změny v modlitbě Páně⁴³, kde budou slova "neuvěď nás do pokušení", protože Bůh neuvádí člověka do pokušení, nahrazena slovy "neopouštěj nás v pokušení". Kardinál Bassetti upozornil, že konečné rozhodnutí ještě nepadlo. Změny odhlasovali biskupové, ale musejí být ještě potvrzeny Svatým stolcem.

Věříme, že modlitba „Otčenáš“ je i častou modlitbou v našich domovech a při různých setkáních. Rodiče nebo prarodiče by měli tuto modlitbu učit své děti, vnoučata. A to nejen odrecitovat, ale také jim vysvětlit význam slov, které říkají. Popovídat si o Bohu jako dobrém otci, který není stejný jako my, a proto se nemáme nechat odradit, pokud jsme otce nezažili, nebo byl tím přísným, kterého jsme se víc báli, než abychom cítili jeho vnímavou blízkost a podporu.

Je důležité mluvit s dětmi i o nebi, o tom, že nevíme přesně, jak to tam vypadá a nikdo z nás ho neviděl. Že jde o jiné nebe než to, o kterém mluvíme, když se díváme v přírodě nad své hlavy. Pomocť jim, aby je nikdo nepletl vypravováním o kosmonautech, kteří Boha neviděli atd. Je důležité nebe dětem představit jako místo nebo stav, kam se můžeme těšit, a přát ho těm, které máme rádi.

Stejně tak jako s dospělými je dobré i s dětmi se bavit o odpuštění, o tom, jak je to těžké a přitom potřebné, a pomoci jim, aby se obraceli o pomoc nejen k vám, ale i k Bohu.

Opravdu můžete zažít inspirativní chvílky, když si budete se svými mladými nebo přáteli povídat o „Otčenáši“. Možná dojdete k tomu, že něco neumíte teď ani přesně vysvětlit, i to je dobré zvláště dětem přiznat a nevymýšlet si báchorky. Děti toto přiznání umí ocenit a pomáhá jim to přijmout skutečnost, že i ony můžou být v situacích, kdy nebudou umět odpovědět, a že to není nic špatného. Taky je dobré vysvětlit, že, i když teď nevím, budu se dál ptát a hledat odpověď, a až ji budu mít, povím, k čemu jsem došel.

To, oč žádáme v „Otčenáši“, pak rozvíjí kněz modlitbou, v níž vyprošuje jménem všech: „Vysvobod' nás ode všeho zlého, Bože, dej našim dnům svůj mír“, což je potom zpečetěno pozdravením pokoje. Předchází tomu však ještě prosba ke Kristu, aby svým pokojem⁴⁴ (tolik odlišným od toho, který dává svět) dal církvi podle svojí vůle růst v jednotě a pokoji.

Potom konkrétním gestem, které si vyměníme mezi sebou, vyjadřujeme „církvní společenství a vzájemnou lásku, dříve než přijmeme svátost“.⁴⁵ V římském ritu je pozdravení pokoje zařazeno před svaté přijímání a zaměřeno k eucharistickému společenství. Jak požaduje svatý Pavel, nelze mít účast na jediném Chlebu, který z nás činí jediné Kristovo tělo, aniž bychom se smířili v bratrské lásce.⁴⁶ Kristův pokoj nemůže zapustit kořeny v srdci, které nedokáže prožívat bratrství a obnovovat ho, pokud se zraní. Pokoj nám dává Pán. On nám dává milost odpustit tomu, kdo ublížil nám.

43 <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=28530> (Zprávy RadioVaticana.cz, 17. 11. 2018)

44 srov. Jan 14,27

45 srov. Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 82

46 rov. 1 Kor 10, 16-17; 11,29

Po pozdravení pokoje následuje lámání chleba, které dalo v apoštolské době jméno celé eucharistické bohoslužbě.⁴⁷ Lámání chleba, které udělal Ježíš při Poslední večeři, je zjevujícím gestem, které po vzkříšení umožnilo učedníkům, aby Jej rozpoznali. Připomeňme si emauzské učedníky, kteří vyprávěli o setkání se Vzkříšeným, a „jak ho poznali při lámání chleba“ (srov. Lk 24, 30-31.35).

Lámání eucharistického chleba je provázáno voláním »Beránku Boží«. Tento obraz Jan Křtitel vztáhnul na Ježíše, „který snímá hříchy světa“. (Jan 1,29) Biblický obraz beránka odkazuje k vykoupení (srov. Ex 12,1-14; Iz 53,7; 1 Petr 1,19; Zj 7,14). V eucharistickém chlebu lámaném za život světa spatřuje modlitební shromáždění pravého Božího Beránka, tedy Krista Vykupitele, a úpěnlivě jej prosí: „Smiluj se nad námi, daruj nám pokoj“.

Invokace »smiluj se nad námi« a „daruj nám pokoj“, zasazené mezi modlitbu „Otčenáš“ a lámání chleba, pomáhají disponovat duši k účasti na eucharistické hostině, která je pramenem společenství s Bohem a bratřími.

Nezapomínejme na tuto modlitbu a modleme se ji co nejčastěji. Snažme se ji předávat i dalším generacím nebo ji pomoci znovu objevit těm, kteří se ji naučili recitovat jako děti a nikdy nad jejím obsahem víc nehloubali. Jde o velkou modlitbu, kterou nás naučil Ježíš a kterou se On sám modlil k Otci. Tato modlitba nás připravuje k přijímání.

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1)** Poděkuj za svůj křest a popovídej svým dětem, vnoučatům o jejich křtu i o tom, proč je důležité být pokřtěný.
- 2)** Ať je ti kolik chceš roků, jsi Boží dítě, co to pro tebe a tvůj život konkrétně znamená?
- 3)** Jakou mám zkušenost s odpuštěním? Umím já odpouštět nebo jsem zažil/a, že mi bylo odpuštěno? Poděl se o svou konkrétní zkušenost; co ti pomohlo dát odpuštění nebo ho přijmout?
- 4)** Při pozdravení pokoje při mši si zkuste uvědomit, že tito lidé k vám patří, i když je třeba neznáte, jednou se potkáte v nebi a náš společný Otec chce, abychom se učili mít se rádi. Zkuste si sednout i tak, abyste mohli dát pozdravení pokoje někomu, komu ho běžně nedáváte.
- 5)** Popovídejte si spolu v rodině nebo ve společenství o pozdravení pokoje v kostele, o tom jak ho vnímáte, jestli se lidé při něm na vás dívají, usmívají, nebo ne; jak to děláme my? A nezůstaňme jen u vnějších věcí, ale zkusme se přiblížit i tomu, o jakém Pokoji, je zde řeč.
- 6)** Podělme se navzájem spolu o zkušenosti s modlitbou „Otčenáš“. Kdo nás ji učil a jak? Jak jí teď rozumím, jestli je mým častým průvodcem a proč?

⁴⁷ Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 83; KKC, 1329

V modlitbě vlastními slovy poděkuj za dar křtu, společenství a za předávání víry, které jste sami zažili a o které se nyní třeba sami snažíte.

Modlitba

Milý Ježíši, jako Boží děti se v modlitbě Otčenáš obracíme k Tvému Otci. Chceme Tě dnes zvlášť prosit, abychom jí opět naslouchali s velkou pozorností a vděčností. Budeme-li myslet vážně její slova a budeme-li je naplňovat ve svém životě, budeme moci do světa přinášet pokoj, který dáváš Ty. Naplňuj nás, prosíme, svým pokojem, a když si předáme při mši svaté pozdravení pokoje, ať to není jen nějaké gesto, ale opravdové přání Božího pokoje těm, s nimiž tvoříme společenství naší farní rodiny. Prosíme o Tvůj pokoj do našich srdcí, do našich životů, do našich rodin. Půjď, Pane Ježíši.

Setkání deváté: **Slavení eucharistie - přijímání⁴⁸**

Slavení mše, jejíž různé momenty procházíme, se podřizuje přijímání, tedy spojení s Ježíšem. Je to svátostné přijímání, nikoli duchovní, které můžeš uskutečnit doma, když vyslovíš: „Ježíši, chtěl bych Tě duchovně přijmout.“ Svátostně naopak přijímáme Kristovo tělo a krev. Slavíme eucharistii, abychom se sytili Kristem, který dává sám sebe jak ve Slově, tak ve Svátosti oltářní, abychom se Mu připodobňovali.

Samotný Pán totiž říká: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“⁴⁹ Ježíšovo gesto, kterým při poslední večeři svým učedníkům dal své Tělo a Krev, ještě dnes pokračuje skrze službu kněze a jáhna, kteří jsou řádnými udělovateli chleba života a kalicha spásy.

Kněz při mši ukazuje věřícím posvěcený chléb, tedy Ježíšovo tělo, poté, co jej rozlomil, a zve je k účasti na eucharistické hostině. Známe slova, která v tu chvíli znějí od oltáře: „Blahoslavení, kdo jsou pozváni k hostině Beránkově. Hle, Beránek Boží, ten, který na sebe vzal hříchy světa“. Inspirují se úryvkem z knihy Zjevení: „Blaze těm, kdo jsou pozváni k Beránkově svatební hostině“⁵⁰, ve které se mluví o svatbě, protože Ježíš je ženichem církve. Tato výzva nás povolává k zakoušení niterného společenství s Kristem, je zdrojem radosti a svatosti. Je to výzva, která rozradostňuje a zároveň ve světle víry podněcuje ke zpytování svědomí. Jestliže totiž na jedné straně spatřujeme vzdálenost, která nás dělí od Kristovy svatosti, na druhé straně věříme, že Jeho krev se „prolévá za odpuštění hříchů“. Všem nám bylo odpuštěno ve křtu a všem bylo odpuštěno či bude odpuštěno pokaždé, když přistoupíme ke svátosti smíření. Nezapomínejte, že Ježíš odpouští stále, nemůže se nasytit odpouštěním, zatímco my v žádosti o ně ochabujeme. Když svatý Ambrož uvažuje o spásonosné hodnotě této krve, prohlašuje: „Já, který hřeším, musím stále užívat léku.“⁵¹

Také my v této víře obracíme svůj zrak na Božího Beránka, snímajícího hříchy světa, a prosíme jej: „Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena.“ Takový je význam slov, která pronášíme při každé mši.

Zatímco my jdeme z lavic, abychom přijali přijímání, ve skutečnosti nám Kristus vychází vstříc, aby nás k sobě připodobnil. Nastává zde setkání s Ježíšem!

Sytit se eucharistií znamená, že se dáváme proměnit v to, co přijímáme. V pochopení této skutečnosti nám pomáhá svatý Augustin, když vypráví o světle, které přijal z Kristových slov: „Já jsem pokrm velkých. Staň se velkým a budeš mne jíst. A nebudeš mě Ty proměňovat v sebe jako pokrm pro své tělo, ale budeš proměňován ve mne.“⁵² Pokaždé, když přistoupíme k přijímání, se více připodobňujeme Ježíši a přetváříme se v Něj. Stejně jako se chléb a víno mění v Pánovo tělo a krev, tak se přetvářejí v živou eucharistii ti, kteří ji ve víře přijímají.

⁴⁸ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27358> (Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra, 21. 3. 2018)

⁴⁹ Jan 6,56

⁵⁰ Zj 19,9

⁵¹ De sacramentis, 4,28

⁵² Vyznání VII, 10,16

Knězi, který eucharistii podává a řekne: „Tělo Kristovo“, odpovíme: „Amen“, tedy uznáváme milost a závazek, který obnáší toto stávání se Kristovým tělem. Přijímání nás sjednocuje s Kristem a vymaňuje z našeho sobectví a zároveň nás otevírá vůči všem lidem, kteří s Ním tvoří jediné Tělo, a sjednocuje nás s nimi. Toto je zázrak svatého přijímání – stáváme se tím, koho dostáváme!

Církev mocně touží po tom, aby také věřící přijali Pánovo tělo z hostií proměněných ve mši, přičemž znamení eucharistické hostiny se plněji vyjadřuje tehdy, když se svatého přijímání podává pod obojí způsobou, ačkoli víme, že podle katolické nauky i pod jednou způsobou přijímáme celého a úplného Krista.⁵³

Podle církevní praxe věřící běžně přistupují k eucharistii formou procesí a s úctou svátost přijímají vestoje, anebo vkleče, podle ustanovení biskupské konference, a to do úst nebo, kde je to dovoleno, na ruku, podle vlastního rozhodnutí.⁵⁴

V naší zemi povoluje biskupská konference přijímání ve stoje, vkleče, do úst i na ruku. V některých společenstvích je velká nevraživost proti těm, kteří přijímají Pána jinak, než považujeme za důstojné. Je potřeba, abychom z lásky k Pánu, nepřestali mít rádi ty, které nám do společenství dal. A je velikou chybou, když místo toho, abychom se soustředili na mé setkání s Pánem, sledujeme, jak přijímají Pána jiní. Vždyť Pán se chce potkat se mnou, tak proč sleduji jiné?

Po přijímání nám ticho a tichá modlitba pomáhají k tomu, abychom v srdci uchovávali přijatý dar. Velmi nám pomáhá, když tuto chvíli ticha prodloužíme a hovoříme v srdci s Ježíšem, anebo když zpíváme žalm či hymnus⁵⁵, který napomůže společenství s Pánem.

Slavení eucharistie se uzavírá modlitbou po přijímání. Kněz se v ní jménem všech obrací k Bohu, aby Mu poděkoval, že z nás učinil své spolustolovníky a žádá jej, aby to, co jsme přijali, přetvořilo náš život. Eucharistie nás posiluje, abychom vydávali plody, květy dobrých skutků, a žili jako křesťané. Je tudíž příznačná dnešní modlitba po přijímání, ve které Pána prosíme, „ať nám svátost, kterou jsme přijali, zjedná uzdravení, vykoření zlo, vždycky nás chrání a posiluje v dobrém“. Přistupujme k eucharistii – když přijímáme Ježíše, který nás přetváří v sebe, posiluje nás to. Pán je velmi dobrý a veliký.

53 srov. Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 85:281-282

54 Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 160-161

55 Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 88

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1) Je zpověď pro mne nepřijemnou, nutnou chvilkou, nebo lékem, který s vděčností přijímám od Pána? Víím, že Ježíš je ten, kdo mi chce odpouštět a je rád, když za Ním přicházím?
- 2) V některých rodinách chodí ke svátosti smíření v jeden den a mají jednoho zpovědníka. Jak to bývalo u nás doma, když jsem byl malý/á, a jak to mám teď já? Chtěl/a bych na tom něco změnit?
- 3) Necháávám se Pánem často pozvat k Jeho stolu, nebo co mi v tom brání?
- 4) Jaké bylo mé první svaté přijímání, a jaké bylo první přijímání mých dětí, nebo vnoučat? Co tu bylo nejdůležitější?
- 5) Vnímám, jak mne svaté přijímání povzbuzuje a proměňuje? Můžeš se o tom podělit s partnerem či se společenstvím? Tady nejde o sebevynášení, ale o podělení se o působení Krista v našich životech, chválu Jeho dobroty a velikosti.

V modlitbě vlastními slovy poděkuj Pánu za svátost smíření, Jeho ochotu odpouštět i za Jeho dar svatého přijímání.

Modlitba

Pane Ježíši, děkujeme za Tvůj veliký dar, že Ty s námi zůstáváš až do konce časů. Děkujeme Ti, že se s Tebou smíme setkávat, a nejen setkávat, ale že Tě smíme přijímat... Jak veliký je to dar, nezasloužená milost, být sjednoceni s Tebou. Ty, Bůh, přicházíš k nám, lidem, a můžeš nám pomoci přetvořit nás a naše srdce ke svému obrazu. Probud' v nás touhu stále víc Tě poznávat a jednat jako Ty. Vždyť v modlitbě říkáme: Přetvoř moje srdce podle srdce Tvého... Nauč nás spolupracovat s Tebou a pracovat na sobě, abychom se Ti stále více podobali. Ať každé spojení s Tebou promění náš život i naše jednání. Amen.

Tímto setkáním uzavíráme cyklus věnovaný mši, která je památkou, nikoli pouhou vzpomínkou, ožívá v ní znovu Ježíšovo Umučení a Vzkříšení. Posledně jsme došli k přijímání a modlitbě po přijímání.

Poté následuje kněžské požehnání a propuštění lidu⁵⁷, kterým mše končí. Stejně jako začala znamením kříže ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, tak je mše, tedy liturgický úkon ve jménu Trojice také zpečetěn.

Dobře však víme, že konec mše je začátkem vydávání křesťanského svědectví. Křesťané nechodí na mši, aby vykonali týdenní povinnost, a pak zapomněli. Křesťané jdou na mši, aby se účastnili Umučení a Vzkříšení Páně a potom více žili jako křesťané. Začíná tak vydávání křesťanského svědectví. Vycházíme z kostela „v pokoji“, abychom nesli Boží požehnání do všedního konání a ve svých domovech, pracovištích a mezi starostmi o pozemskou obec „oslavovali Pána svým životem“. Jestliže však vycházíme z kostela, koukáme na toho či onoho a drbeme, pak nevstoupila mše do našeho srdce. Proč? Protože nejsem schopen křesťansky žít a svědčit. Pokaždé, když odcházím ze mše svaté, mám být lepší, než když jsem přišel. Mít více života, síly a ochoty vydávat křesťanské svědectví. Eucharistií Pán Ježíš vstupuje do nás, našeho srdce a našeho těla, aby „milost pronikla celý náš život“.⁵⁸

Od bohoslužby k životu. Budme si tedy vědomi, že mše dochází naplnění v mém konkrétním rozhodnutí, když se nechávám vtáhnout do Kristových tajemství.

Nesmíme zapomenout, že slavíme eucharistii, abychom se stali eucharistickými muži a ženami. Co to znamená? To znamená umožnit Kristu, aby jednal v našem jednání a Jeho myšlenky byly našimi myšlenkami, Jeho city našimi city a Jeho rozhodnutí našimi rozhodnutími. A toto je svatost: jednat jako jednal Kristus! Přesně to vyjadřuje svatý Pavel, když mluví o svém připodobnění Ježíši: „Spolu s Kristem jsem ukřižován. Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus. Avšak tento život v těle žiji ve víře v Božího Syna, protože On mě miloval a za mě se obětoval.“⁵⁹ Toto je křesťanské svědectví. Pavlova zkušenost osvěcuje také nás. Do té míry, v jaké umrtvujeme svoje sobectví, tedy odumíráme tomu, co odporuje evangeliu a Ježíšově lásce, rodí se v nás větší prostor pro působení Ducha svatého. Křesťané jsou muži a ženy, kteří si po přijímání Těla a Krve Páně nechávají Duchem svatým rozšiřovat duši. Sevřené, uzavřené, scvrklé a sobecké duše nic nezmohou. Jen velké duše s širokými horizonty! Nechme si po přijímání Těla a Krve Kristovy rozšiřovat duši silou Ducha svatého.

Protože reálná přítomnost Krista v proměněném chlebu nekončí mší, je eucharistie uchovávána ve svatostánku, aby mohla být donášena nemocným, a k tiché adoraci Pána v Nejsvětější svátosti. Eucharistická úcta mimo mši, ať soukromá či komunitní, nám totiž pomáhá zůstat v Kristu.

⁵⁶ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=27435> (Katecheze papeže Františka, nám. sv. Petra, 4. 4. 2018)

⁵⁷ srov. Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 90

⁵⁸ Římský misál, modlitba po přijímání na Velikonoční pondělí

⁵⁹ Gal 2,19

Máme možnost tam, kde bydlíme, kde chodíme do práce, na nákupy apod. vyhradit si čas i na „menší návštěvu Krista“ v kostele před svatostánkem. Někde to nedovolí to, že jsou kostely zamčené, ale v některých místech je přístupná alespoň předsíňka, nebo je kostel celý otevřený. Menší „zacházku si může udělat i rodina s malými dětmi, aby děti poslaly Pánu pusinku, směrem ke svatostánku“. Kdokoliv se může za Pánem zastavit a nechat se obejmout Jeho přítomností, Jeho láskou.

Nikdo z nás nehýří volným časem, každý z nás by mohl říct, proč to nejde, a nebude si vymýšlet. K tomu lze říct jen jedno: láska je vynalézavá, a když vím proč, snadněji najdu jak.

Mnohé z nás trápí, že se se svými dospívajícími nebo dospělými dětmi nemohou bavit o Bohu, že Boha ve svém životě nechťejí. Je ale vždy možné mluvit s Bohem o těch, které máme rádi. Prosit za jejich víru, zasévat, i když nemusím vidět růst. Modlitba se nikdy neztratí. Už více starších lidí řeklo, že je mrzí, že jejich rodiče už nežijí. Jsou si dobře vědomi toho, že by rádi viděli, jak se snaží dávat si po mnoha letech svůj život do pořádku a znovu se vrací k víře, kterou před lety ztratili. Uvědomují si, že jejich rodiče, příbuzní a blízcí se za ně modlili v době, kdy se zdálo, že jsou úplně ztraceni.

Plody mše tedy mají zrát v každodenním životě. Můžeme říci – trochu s použitím přirovnání - že mše je jako pšeničné zrno, které roste v běžném životě, roste a zraje v dobrých skutcích a postojích, jimiž se připodobňujeme Ježíši. Plody mše tedy mají zrát v každodenním životě. Eucharistie opravdu dává vzrůst našemu spojení s Kristem a obnovuje milost, kterou nám daroval Duch ve křtu a biřmování, aby naše křesťanské svědectví bylo věrohodné.

Co ještě působí eucharistie rozněcováním božské lásky v našich srdcích? Odděluje nás od hříchu: „Čím více máme účast na Kristově životě a čím více roste naše přátelství s Kristem, tím nesnadněji se od Něho oddělíme smrtelným hříchem“.

Pravidelné přistupování k eucharistické hostině obnovuje, posiluje a prohlubuje spojení s křesťanským společenstvím, ke kterému patříme, podle principu, že eucharistie utváří církve; sjednocuje nás všechny.

Účast na eucharistii nás také zavazuje ve vztahu k druhým, zejména chudým a učí nás přecházet od Těla Kristova k tělu bratří, ve kterých nás Kristus očekává, abychom Jej poznali, obsloužili, ctili a milovali.

Poklad svého spojení s Kristem nosíme v hliněných nádobách a neustále se potřebujeme vracet k svatému oltáři, dokud neokusíme v plnosti blaženou účast na Beránkově svatební hostině v ráji.

Poděkujme Pánu za toto opětovné poznání mše svaté, které jsme mohli společně zažít, a s obnovenou vírou se nechme přitahovat k tomuto reálnému setkání se zabitým a vzkříšeným Ježíšem, naším současníkem. Ať náš život stále vzkvétá jako Pascha: květy naděje, víry a dobrých skutků. Kéž k tomu stále nacházíme sílu v eucharistii, ve spojení s Ježíšem.

Otázky k zamyšlení a inspiraci pro modlitbu vlastními slovy

(Nad otázkami se může zamyslet každý sám, nebo pokud budete chtít, mohou si manželé o nich společně popovídat buď ve dvojicích, nebo ve společenství.)

- 1) Papež nám říká, že se máme stávat eucharistickými muži a ženami. Znáš někoho o kom to můžu říct? Poděl se s ostatními.
- 2) Co pro mne konkrétně znamená být eucharistickou ženou/mužem? Znáš ze svého života to, že se Jeho myšlenky stávají mými myšlenkami, Jeho city našimi city a Jeho rozhodnutí našimi rozhodnutími? Pokud můžeš, poděl se o nějakou svou zkušenost s druhými.
- 3) Daří se mi někdy, nebo dařilo se mi to třeba dříve, zastavit se v kostele na krátkou návštěvu před svatostánkem? Co mi pomáhalo, co můžu změnit dnes?
- 4) Porozjíměj nad Gal 2,19, o kterém mluví papež v tomto oddíle, a pokud chceš, poděl se s ostatními, co to pro tebe konkrétně znamená.
- 5) Slyšeli jsme, že účast na eucharistii nás také zavazuje ve vztahu k druhým a učí nás přecházet od Těla Kristova k tělu bratří, ve kterých nás Kristus očekává, abychom Jej poznali, obsloužili, ctili a milovali. Daří se mi to v rodině, kde žiji? Popovídejte si spolu o tom a prostě také v modlitbě, aby Pán dal poznat naše dluhy a také pomohl k jejich napravám. Nikdy není pozdě.
- 6) Zkusme se společně ohlédnout za cyklem 10 setkání věnovaných mši svaté. Co každého z nás nejvíce oslovilo? Vidím nějakou změnu ve svém životě? Podělte se společně. Nejde o vyvyšování a chlubení se, ale o společné chválení Pána, jak může v nás konkrétně působit.

Poděkuj vlastními slovy za dar eucharistie a pros, abys mohl/a být co nejvíce eucharistickým člověkem, abychom rostli a zráli v dobrých skutcích a postojích a byli tak blízko Kristu.

Modlitba

Nebeský Otče, na závěr každé mše svaté jsme vysláni do světa přinášet radostnou zvěst, dostáváme požehnání skrze ruce našeho kněze. Uč nás, prosíme, ať všechno, co jsme prožili, čemu jsme naslouchali, a především to, že jsme se setkali ve společenství naší farní rodiny s Tebou – živým Bohem, ať můžeme předávat dál. Ty nás máš rád a my chceme tuto lásku s Tebou prožívat a předávat ji našim blízkým. Poznáváme a přijímáme Kristovo světlo a máme velký úkol toto světlo přinášet do světa, aby prozářilo životy lidí kolem nás. Načerpali jsme, abychom mohli rozdávat. Buď chváleno Tvé jméno po celé zemi a po všecken čas. Amen.

Závěr

Věříme, že po projití textů našich skript a prorožímání myšlenek papeže Františka, budete moci každou mši svatou prožívat novým a krásným způsobem. Přejeme požehnané dny v blízkosti a ve spojení s Naším Pánem.